І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНСоюз: HEnderson 5-8740
Тел.: в Ню Йорку: BArcly 7-4128
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXIX. Ч. 43. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го БЕРЕЗНЯ 1962 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 7, 1962 No. 43. VOL. LXIX.

Б-58 ВСТАНОВИВ ТРИ РЕКОРДИ В ЛЕТІ З ЛОС АНДЖЕЛЕСУ ДО НЮ ЙОРКУ І НАЗАД

Лос Анджелес. — Джетовий бомбовик Б-58 дня 5-го березня ц. р. встановив потрійний рекорд, перелетівши з Лос Анджелесу до Ню Йорку і назад, зробивши 4 900 миль без приземлювання впродовж 4-ох годин, 42-ох мінут і 12-ох секунд. Перший рекорд — це подорож із Лос Анджелесу до Ню Йорку і назад впродовж вище згаданого часу; давніший рекорд в леті від Пацифіку до Атлантику і назад виносив 6 годин, 46 мінут, що його встановив був капітан Роберт М. Світ в 1957-му році на літаку Рф-100 Вуду. Другий рекорд: лет із Заходу на Схід впродовж 2-ох годин, одної мінути і 39 секунд; попередній рекорд виносив 2 години і 49 мінут, і його встановив був поручник - летун фльоти Ричард Ф. Гордон 24-го травня 1961-го року на літаку Ф-42 Фантом II. Третій рекорд: лет із Сходу на Захід впродовж 2-ох годин, 15-ох мінут і 12-ох секунд; попередній рекорд в цій конкуренції був із 1957-го року. Його встановив був капітан Світ впродовж 3 годин і 36 мінут. Більшість лету відбувалась на висоті 50.000 стіп, і тоді літак не спричиняв шкоди на землі. Але під час старту бомбовик мусів бути дещо нижче, це само мусіло бути і під час того, як він поповнював пальне в повітрі під час лету, і тоді від швидкости валітали шиби у вікнах та зарисовувалися стіни у домах. Лет відбувався у простій повітряній лінії від Лос Анджелесу до Ню Йорку понад Пуебльо в Кольорадо, Ст. Джозеф в Мізурі і Питсбург, Па. На бомбовику були: пільот — капітан Роберт Соверс, керівник — капітан Роберт МекДоналд і оператор — капітан Джан Волтон. Шеф Стратегічної Летунської Команди генерал Томас С. Повер відзначив їх після успішного лету медалями. Капітан Соверс сказав: „Ми пробуємо показати, чого може доконати літак із пільотом. Це був величавий лет. Всі ми виконали свою працю". На пресовій конференції він заявив: „Коли б хтось був вистрелив гарматню кулю одночасно з нашим летом, то ми були б прилетіли до Ню Йорку і мали б були час поснідати, поки та куля була б за нами прилетіла". Це був лет двічі швидший від лету звука. Пересічна швидкість лету на схід виносить 1 212.6 милі, бо це був лет із вітром; лет на Захід відбувався із пересічною скорістю 1 091.2 на годину. Можлива швидкість цього бомбовика Б-58 становить 1 300. Бомбовик Б-58 може завезти атомові бомби в кожду частину нашого континенту, він летить із такою швидкістю, що чути безнастанний шум, який зливається в цілість, і не чути окремих звуків. Генерал Повер заявив на пресовій конференції, що „бомбовики Б-58 є важливою зброєю ЗДА. Ця зброя повинна зробити сильне враження на кождого майбутнього аґресора, бо ми маємо можливість перемогти на випадок накиненої нам війни". Генерал Повер сказав, що не знає, хто законно повинен би платити за вибиті шиби і позарисовувані стіни під час лету, але він заявив, що летунство заплатить всі шкоди, що виникли у зв'язку з цим летом. Але того самого дня 5-го березня Найвищий Суд ЗДА вирішив подібну справу, а саме, що цивільні летовища мусять платити ті всі матеріяльні шкоди, які виникають внаслідок того, що літаки занизько літають понад мешканевими домами. Найвищий Суд розглядав справу Томаса Н. Ґріґґса із Питсбурґу, Па., який живе біля летовища, і літаки не давали йому спати та спричинили те, що штукатурка в помешканні відлетіла від стіни.

Сен. Джевітс змінив свою думку і підтримує справу медичної опіки в рамках соціяльного обезпечення

Вашингтон. — Сенатор-республіканець Джекоб К. Джевітс заявив, що він змінив свій давніший проєкт в справі медичної допомоги старшим особам і тепер обстоює, щоб ця допомога відбувалася в рамках соціяльного забезпечення. Він прийшов до переконання, що це є єдиний проєкт, який зможе здобути більшість в Конґресі. Але сенатор Джевітс гадає, що уряд повинен погодитися на деякі зміни в своєму проєкті, в якому не є вирішена справа тих старших осіб, які не є обов'язані належати до соціяльного забезпечення. В давнішому своєму проєкті сен. Джевітс пропонував, щоб особи у віці від 65 років і вище мали можливість вибирати, чи вони хочуть і надалі користати з приватних аґенцій, чи мати медичну опіку в рамках соціяльного забезпечення. Сенатор - демократ із Пенсильвенії Джозеф С. Кларк сказав у своїй радіовій промові, що він не є таким оптимістом, як сен. Джевітс в справі ухвалення Конґресом закону про медичну опіку над старшими особами.

ВІДД. ОбВУА в НЮ ЙОРКУ ВІДБУВ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Ню Йорк. — В суботу 3-го березня ц. р. відбулися річні Загальні Збори Нюйоркського Відділу Об'єднання бувших вояків - українців, який нараховує тепер 106 членів. Зборами проводив полк. І. Цапко, у почесній президії засів ген. Ол. Загродський. Після складення звідомлень — загального, організаційного, фінансового й культурно - освітнього — на внесок Контрольної Комісії, що його відчитав інж. О. Гладишовський, висловлену подяку минулій Управі й уділено їй абсолюторію. Після короткої дискусі переобрано в цілості останню Управу під головуванням д-ра Івана Козака.

В АМЕРИЦІ

● **Кабіну „Френдшіп 7"**, в якій летів астронавт Джан Г. Ґленн довкола Землі 20 лютого, мають передати до Крайового Музею при Смитсонській Інституції. Директор Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Джеймс Е. Вебб сказав, що приємно є подарувати цій інституції цю кабіну, бо численні співпрацівники Смитсонського Інституту співпрацювали при проєкті Меркурій.

● **Центр Пошесних недуг** в Атланті, Джорджія, повідомляє, що видно зменшення числа занедужань на інфлюєнцу, майже у всіх стейтах, крім Масачузетс, Вермонту і Висконсин. Але, понад 108 більших міст виявляє збільшення числа смертних випадків від інфлюєнци і недуг віддихових органів.

● **Федеральна Торговельна Комісія** повідомила, що почала слідство в справі численних нових ліків, які мають лікувати перестуду. 24 фармацевтичні фірми продукують ліки проти перестуди, і всі вони рекламують їх як „найуспішніші". Комісія хоче ствердити, чи дійсно воно так.

● **4-го березня** відлетіла американська делеґація до Чіле, яка має обговорити з президентом Аллєсандрі і його помічниками справу допомоги Чіле в рамках Союзу для Поступу.

Секретар оборони за зменшення продукції бомбовиків типу Б-70

Вашингтон. — Секретар оборони Роберт МекНамара заявив, що це було б „марнуванням народних ресурсів" — продукувати різні типи бомбовиків Б-70, бо воно могло б коштувати коло $10 більйонів. МекНамара повторив свою давнішу заяву про те, що він дозволить випродукувати стільки цих бомбовиків, скільки їх буде потрібно, і відкинув ухвалу Палатної Комісії Збройних Сил, щоб на будову згаданих бомбовиків видати на $491 мільйон більше, ніж уряд запроєктував на цю ціль. Шеф штабу летунства генерал Куртіс Ле Мей зізнавав на цій комісії і просив збільшити видатки на бомбовики типу Б-70. Президент Кеннеді, і давніше президент Айзенгавер, вирішили зменшити видатки на ці далекосяжні бомбовики, пропонуючи збільшити фонди на продукцію керованих ракет. Конґресмени є проти такого вирішення справи Президентом.

Віце-пезидент Джансон твердить, що збільшення публічних видатків скріпляє економіку

Остін, Тексас. — Віце-президент Линдон Б. Джансон, промовляючи на окружних зборах банковців, заявив, що збільшені федеральні й інші публічні видатки скріплюють, а не ослаблюють економіку країни, яка є ведена в формі вільних підприємств. Він виступив проти тих, які твердять, що „ця країна великими бюджетами підготовляє дорогу до соціялізму". Віце-президент Джансон наводив статистичні дані про федеральні, стейтові і міські видатки, які свідчать про те, що всі видатки в ЗДА становлять менший відсоток національної продукції в порівнянні з іншими країнами. Джансон твердить, що збільшення крайової продукції, прибутків корпорацій, особистих прибутків та числа затруднених свідчать, про скріплення економіки країни. Але економіка ще й досі має „м'які місця" і завелике число безробітних.

ПРОФ. СТ. ТУРКЕВИЧ ТРАҐІЧНО ЗГИНУВ З РУКИ МАЛОЛІТНЬОГО ВБИВНИКА НА ВУЛИЦІ ТОРОНТА

Торонто. (вз) — Минулої неділі, 4-го березня о год. 8-ій ввечері тут згинув трагічною смертю на 58-му році життя проф. Степан Туркевич. Цей трагічний випадок стався, як до проф. Туркевича, який ішов вулицею, підбіг 14-літній підросток та встромив в спину ножа, протявши ним головну артерію, що й спричинило негайну смерть. Малолітнього вбивника схопив на місці злочину Осип Гошуляк та передав його в руки поліції, яка веде слідство, щоб встановити подробиці, зокрема мотиви злочину, до яких важко зарахувати спробу ґрабунку, бо на це не було для вбивника пригожих обставин. Понеділкові видання місцевої канадійської преси віддають цій трагедії багато місця на перших сторінках, як головній події дня, називаючи її одною з найбільших трагедій в аналах міста. Покійний проф. Степан Туркевич, взірцевий громадянин, був, як і вся його родина, членом УНСоюзу. Осиротив дружину Стефанію та дочки Мирославу і Віру. Похорон відбудеться в середу, 7-го березня з української католицької церкви св. Миколая. Трагедія проф. Степана Туркевича до глибини зворушила всю велику українську громаду.

В Клівленді відбулися Окружні Союзові Збори 16 відділів УНС

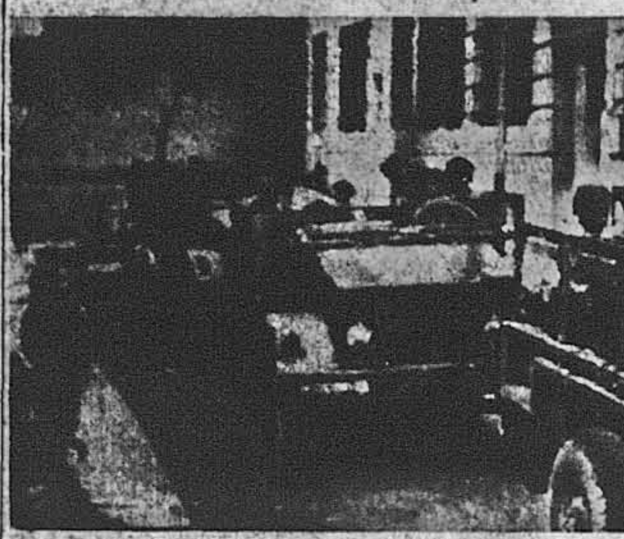
В минулу неділю, 4 березня 1962 р. в приміщенні 346 спортового відділу УНСоюзу „Львів" у Клівленді відбулися загальні збори Окружного Комітету 16 Відділів УНСоюзу з Клівленду, Акрону, Лорейну і Лейквуду. Ця найбільша союзова Округа стейту Огайо охоплює 16 відділів, які гуртують понад 4,200 членів. Збори відкрив голова Округи, головний радний Дмитро Шмаґала, якого приявні обрали через акламацію на предсідника зборів. Секретарювала п-ні Осипа Олінкевич та Михайло Молеський. Ці збори були особливі передусім тим, що в них взяли участь численні представники всіх 16 відділів Округи та всі 25 делеґатів, що їх ця Округа обрала та висилає на 25 конвенцію УНСоюзу. Збори прийняли порядок нарад, затвердили протокол з минулорічних зборів, які відбулися 5-го березня 1961 р., та вислухали звідомлень членів Управи, а саме голови Д. Шмаґали, містоголови і представниці Акрону п-ні Ґеновефи Жеребняк, секретарки п-ні О. Олінкевич та М. Молеського, касира Г. Кисіля, прес. референта М. Камінського, членів Управи п-ні О. Дуб, М. Бобечко, проф. Р. Чучкевича та П. Коса. У звітах підкреслено особливу жертвенність Округи, яка видала понад $1,300 на громадські цілі, а саме: $500 на пам'ятник Лесі Українці, $300 на пам'ятник Шевченкові, $240 на дві стипендії на українознавчі курси на „Союзівці", $100 на Колеґію св. Василія в Стемфорді, і ін. Контрольна Комісія в особах В. Владики, В. Кравчука і п-ні П. Різун запропонувала уділити абсолюторію Управі, що приявні однодушно схвалили, висловлюючи подяку Управі та всім активним членам і тим шістьом відділам Округи, які зложили по $100 на пам'ятник Шевченкові. Інші відділи склали менші суми. Союзова громада Клівленду та околиці зложила на пам'ятник Шевченкові понад $1 000. Збори привітали новий молодечий спортовий відділ „Львів", який з початком минулого року створився в Клівленді завдяки праці організатора і його секретаря проф. Р. Чучкевича. До нової Управи обрано наступні особи: Д. Шмаґала — голова, п-ні Г. Жеребняк і С. Бохонок — заступниці голови, п-ні О. Олінкевич і Олена Мейджор — секретарки, Григорій Кисіль — касир, проф. Р. Чучкевич — прес. референт, М. Бобечко, А. Стецяк, п-ні О. Дуб і Т. Костів — члени Управи. До Контрольної Комісії ввійшли Я. Кравчук, В. Владика і п-ні П. Різун. Після цього запрошено до слова головного секретаря УНСоюзу Ярослава Падоха.

(Закінчення на стор. 3-ій)

ВЕЧІР ЗАКАРПАТСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Ню Йорк. — Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку разом з членами Карпатського Союзу влаштовує в п'ятницю дня 9-го березня ц. р. вечір присвячений творчості Карпатської України, зокрема творчості Зореслава — о. Себастіяна Сабола. Участь і вечері беруть Михайло Терпак, всч. о. Себастіян Сабол, Тамара Кардашинець й Імре Кардашинець. Як музична інтродукція буде виконана студенткою УМІ кляси проф. Калини Чічки Андрієнко панною Оксаною Баран Ноктюрн Е-моль Шопена. Початок о год. 8-ій веч.

Бірмійський диктатор дозволив на діяльність політичних партій

На світлині — сцена з вулиці в столиці Бірми Раньуні, де в минулу п'ятницю командант тамошніх збройних сил генерал Не Він перевів державний переворот проти комунофільського режиму. Військо на вантажних автах і „джіпах" готове до бойових дій. Але переворот відбувся спокійно.

Рангун. — Ген. Не Він, який від минулої п'ятниці виконує в Бірмі диктаторську владу, припинивши діяльність конституції і розв'язавши парлямент, запросив до себе лідерів трьох тамошніх політичних партій і заявив, що він дозволяє їм на продовжування своєї діяльности, поскільки вона не звертається проти теперішнього військового режиму. Він пояснив їм, що переведений ним державний переворот мав на цілі передусім запобігти розваловї держави, який грозив від пляну уділення широкої автономії п'ятьом племенам, з яких складається населення Бірми. Крім цього, заявив Не Він, режим арештованого прем'єра У Ну доказав повну бездарність у проводженні тих соціяльних і економічних реформ, що їх він заповів був. Ген. Не Він заявив, що він продовжуватиме політику невтральности та задумані соціяльно - економічні реформи. Він просив політичні партії підтримати в цих справах уряд, але не з'ясував ближче, як далеко може сягати свобода рухів політичних партій. Ген. Не Він запросив між тими трьома партіями також комунофільський Національний з'єдинений фронт. Представник військової хунти відвідав родини арештованих міністрів і запевнив їх, що арештованим не дістеся ніяка кривда.

У цьому тижні завершаться французько-альжирські переговори

Париж. — У середу цього тижня мають початись остаточні переговори між представниками французького уряду і верхівкою альжирсько - арабських націоналістів, головно для узгіднення подробиць альжирської адміністрації в перехідному часі, як теж для устійнення висоти збройних сил, потрібних задля збереження безпеки проти діяльности французької терористичної організації. Французький уряд вважав, що досить буде 30.000 поліціянтів, але самі альжирці твердять, що тамошня теперішня ситуація настільки грізна, що потрібна 100.000-на армія. Встановлення тимчасової адміністраційної директорії насуває поважну трудність, бо 12 її членів — 9 арабів і три французи — мусять мати згоду обох сторін. Однак ніхто не сумнівається, що всі ці подробиці будуть позитивно вирішені до кінця тижня і цим буде промощений шлях до урочистого підписання договору та проголошення перемир'я. Саме з увагою на той близький формальний кінець французько - мусульманської війни в Альжирі, тамошня Тайна Військова Організація посилила свою терористичну діяльність. В містах Альжирі, Орані й Константині щоденно гине пересічно по 30-50 осіб, здебільша арабів та французьких поліціянтів. В місті Альжирі проголошено в минулу неділю поліційну годину вже від 5-ої пополудні до 7-ої ранку. Уряд заповів „драконські засоби" в поборюванні терроризму, але покищо нема ніякої поправи відносин.

● **В Катовицях у Польщі** арештували ще 10 лютого ц. р. американського бизнесмена Вільяма Бретта під закидом недозволеної торгівлі валютою. Бретт кількакратно їздив в торговельних справах до Польщі. Комуністи дозволили американському консулеві відвідати Бретта у в'язниці у Варшаві.

Похорон сл. п. д-ра Никифора Гірняка відбудеться в четвер цього тижня

Пассейк, Н. Дж. — Похорон сл. п. д-ра Никифора Гірняка, кол. отамана УСС і видатного українського педагога, що помер у неділю дня 4 березня ц.р., відбудеться в четвер дня 8 березня. Попереднього дня в середу, дня 7 березня о год. 7:30 веч. буде відправлена Панахида в похоронному заведенні Р. Г. Бурнадза при 371 Lakeview Avenue у Clifton, Ню Джерзі. Заупокійна Служба Божа буде відправлена в четвер 8 березня о год. 9-ій ранку в українській катол. церкві св. Миколая при 12 Van Buren Avenue в Пассейку, Н. Дж. і після того домовина з тлінними останками буде перевезена до Филядельфії, де й відбудеться похорон на українському католицькому цвинтарі у Факс Чейзі, біля монастиря СС Василіянок. Похоронений буде сл. п. д-р Никифор Гірняк на цьому цвинтарі поруч свого брата, бл. п. о. Юстина Гірняка. Покійний залишив дружину Марію, трьох братів Юліяна, Йосипа і Володимира, доньку Любов і двох синів. В похороні покійного військовика і педагога візьмуть участь проводи і члени Братства УСС й ОбВУА, Пласту, як теж інших українських установ й організацій.

Сл. п. Отаман УСС д-р Никифор Гірняк

ХРУЩОВ ВІДСТУПАЄ ВІД ВИМОГИ ВЕРШИННОГО З'ЇЗДУ В ЖЕНЕВІ

Москва. — Нікіта Хрущов відступив від своєї вимоги, щоб з приводу конференції роззброєння з'їхались до Женеви на 14 березня ц.р. всі прем'єри або й голови 18-х членських держав тієї конференції та погодився, щоб ту конференцію розпочали міністри закордонних справ. Він заповів, що до Женеви приїде міністер закордонних справ Андрей Громико на день-два скоріше, щоб зустрітись ще перед конференцією з державним секретарем Діном Раском і британським міністром закордонних справ лордом Гюмом. Зате в тій совєтській ноті не тільки нема ніякого натяку на відступлення Совєтів з їх попередніх позицій в справах роззброєння і припинення атомових детонацій, але повторюється лайка, висловлена вже в совєтській пресі, що пов'язування президентом Кеннеді нової серії американських ядрових експериментів в повітрі з питанням договору про припинення таких експериментів під міжнародною контролею — це „шантаж". Однаково Дін Раск як лорд Гюм прибудуть до Женеви, мабуть, в неділю 11 ц.м., щоб у понеділок відбути власну нараду, а у вівторок стрінутись з Громиком. Дін Раск вступить, мабуть, до Бонну, бо західньо-німецький канцлер Конрад Аденауер висловив таку просьбу. Західня Німеччина не є репрезентована на конференції міжнародного роззброєння і Аденауер хоче висловити Раскові в цій справі свої погляди. Зате неприємну несподіванку Вашингтонові і Лондонові зробив французький президент де Ґоль. Він заявив, що Франція взагалі не візьме участи в Женевській конференції роззброєння. Неґативне становище де Ґоля до такої великої конференції роззброєння було давно відоме і він одверто з'ясував його в своїй недавній ноті до Хрущова, пропонуючи, щоб у справі міжнародного роззброєння, та головно в справі ліквідації небезпеки атомової війни, відбули конференцію ЗДА, Англія, Франція і СССР. Хрущов ту пропозицію відкинув, бо йому залежить на якнайширшому пропаґандивному форумі, а де Ґоль стоїть на протилежному становищі, що конференція роззброєння повинна виключити будь-які пропаґандивні тенденції; Англійські державні керівники дивляться оптимістично на Женевську конференцію — вашингтонські кола, навпаки, перестерігають проти оптимізму. Фахівці виготовляють тепер ще один проєкт договору про припинення атомових досвідів, вважаючи, що це розмірно „найлегша" справа, щодо якої можна б добитися успіху.

Хрущов стверджує важкий стан совєтського сільського господарства

Москва. — Пленум Центрального комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, що почався в понеділок дня 5-го березня ц. р., відкрив Нікіта Хрущов своєю шестигодинною доповіддю про стан сільського господарства Совєтського Союзу і про заходи потрібні для його поліпшення. Доповідь була виголошена на закритій сесії цього пленуму. Закордонні кореспонденти не були допущені на залю нарад і мали змогу ознайомитися із змістом доповіді Хрущова тільки із скорочених витягів, опублікованих ТАСС-ом і передаваних в совєтському радіо. Хрущов заявив у своїй доповіді відкрито, що совєтське сільське господарство не виконало встановлених для нього плянів, внаслідок чого в країні заіснував брак харчів, зокрема м'яса і масла. В дальшому ствердив Хрущов, що комуністична партія й уряд затурбовані цією критичною ситуацією і докладають усіх заходів для її поправи і для піднесення сільсько - господарської продукції з допомогою реорганізації керівництва колгоспами, збільшення продукції сільськогосподарських машин і зміни дотеперішньої т. зв. травопільної системи. Торкнувся Хрущов у своїй промові теж і конфлікту з комуністичним Китаєм і ствердив, що компартія Совєтського Союзу іде у своїй політиці „ленінським шляхом" і має підтримку всього світового комуністичного руху.

В Індонезії будуть зміни в уряді

Якарта. — Президент Сукарно нараджувався з високими військовиками і своїми дорадниками та заповів „на найближчий час" поважні зміни в своєму уряді. Ці зміни мають бути в користь зросту впливів і значення війська. Раніше кругло одну годину Сукарно конферував з американським амбасадором Говардом Джонсом. Загально здогадуються, що та розмова стосувалась затяжного конфлікту між Індонезією і Голляндією за Західню Ґвінею, при чому американська дипломатія старається безпосередньо і в тісній співпраці з генеральним секретарем Об'єднаних Націй У Тантом розв'язати той конфлікт мирно. Голляндський міністер закордонних справ перебуває саме тепер в Америці. Він відбув довгу строго довірочну розмову з президентом Кеннеді і державним секретарем Діном Раском та негайно телефонічно передав до Гааґи зміст тих розмов. В самому голляндському уряді і публічній опінії є поділені думки не тільки щодо способів розв'язання спору з Індонезією, але й щодо того, чи висилати військові підкріплення до Західньої Ґвінеї, де живе 20.000 голляндців.

У СВІТІ

● **Британський міністер** внутрішніх справ Р. А. Батлер боронив в парляменті поліціянтів проти закидів брутальної поведінки супроти „мирових демонстрантів". З приводу 24-годинного так званого „сидючого страйку" на Трафальґар-сквері, зорганізованого пацифістами з „Комітету 100", головою якого є англійський філософ Бертранд Рассел, поліція арештувала тоді кругло 1.000 осіб. Батлер признав, що поліціянти, очищуючи Трафальґар - сквер вкинули „кілька осіб" до тамошніх басейнів із водограями. Це викликало загальний сміх в парляменті.

● **Югославський міністер** закордонних справ Коча Попович відвідав єгипетського президента Гамаля Нассера в Каїро, — прохаючи — за твердженням газет — щоб представник З'єдиненої Арабської Республіки взяв на себе на Женевській конференції роззброєння заступництво югославських інтересів. Югославія не є членом тієї конференції. Югославії залежить на тому, щоб не чекаючи на „генеральне і тотальне" роззброєння вирішено створити в Середній Европі безатомову смугу, як гарантію для тих малих держав, що не мають атомової зброї.

● **Гонґ Конґ** на південно-східньому узбережжі Китаю, одна з останніх залишок британського колоніялізму, що її китайські комуністи толерують, як їхнє „вікно у світ", нараховує тепер 3,130,000 мешканців. Губернатор Гонґ Конґу сер Роберт Блек висловив стурбування з приводу раптового зросту тамошнього населення, яке в 1966 році досягне 4 мільйони душ. Десятки тисяч осіб мешкають постійно на китайських човнах.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25—Jersey City and Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.50; three months $4.00. For UNA members monthly 65¢.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Правильне рішення Кеннеді

У п'ятницю, 2-го березня ц. р., президент Кеннеді заявив у радіо - телевізійній промові до американського народу, що в другій половині квітня З'єдинені Держави розпочнуть нову серію ядрових детонацій в повітрі. При тому він подав широку мотивацію цього свого рішення, ствердивши, що „за відсутністю будь-якої більшої зміни в совєтській політиці ні один американський президент, відповідальний за волю й безпеку стількох народів, не міг би прийняти з чистою совістю іншого рішення". Проте, президент Кеннеді залишив відчинені двері для відкликання цієї постанови, якщо Совєтський Союз погодиться підписати договір про припинення всяких дальших ядрових експериментів і про встановлення міжнародної контрольної системи, яка виключала б можливість порушення того договору. „Якщо Совєтський Союз прийняв би такий договір протягом першого місяця переговорів (про міжнародне роззброєння у Женеві, що почнуться 14-го березня ц. р.), то ми обидва, британський прем'єр Мекміллен і я, вважали б за річ доцільну зустрітися з прем'єром Хрущовим у Женеві для остаточного підписання договору".

Рішитися Президентові на нові ядрові вибухи в атмосфері — не було просто і легко. Не треба британських пацифістів для того, щоб знати й розуміти похмурий зміст таких експериментів. Залишаючи на боці безпосередню загрозу для людського організму від занечищування атмосфери радіоактивними елементами, сутнє значення таких детонацій у тому, що вони мають виявити можливості вдосконалення наявної атомової зброї і продукування нової. Іншими словами — вони заповідають збільшення запасів атомової зброї, що її є вже подостатком на складах, щоб знищити світ, зменшити до мінімуму людськість і знівечити її цивілізацію. Але другим боком медалі є та смертельна загроза атомового нападу Совєтського Союзу, завжди актуального з уваги на російський імперіялізм, скріплений комуністичним месіянізмом, що одверто проповідує свою ціль — опанування всього світу.

Тут треба пригадати, що переговори про припинення всяких ядрових експериментів велися в Женеві від 31-го жовтня 1958-го року. СССР, ЗДА і Британія, учасники тієї конференції, добровільно погодились, що на час її тривання вони ніяких атомових експериментів не будуть переводити. Підступно зламавши ту угоду, большевики потаємці довгі місяці підготовлялись і перевели коло 40 детонацій у вересні й жовтні минулого року. Водночас СССР, всупереч попередній принциповій згоді на міжнародну контрольну систему, відкинув в Женеві той принцип. Внаслідок цього в січні ц. р., на 353-му засіданні тієї конференції, перервано її без визначення дальшої дати. Минулої п'ятниці президент Кеннеді заявив: „Якщо Совєтський Союз погодився б тепер прийняти договір (про припинення ядрових експериментів), підписати його перед кінцем квітня і негайно ввести в життя, то не було б потреби розпочинати наші детонації". Ясно, що Президент — як уже сказано вище — поставив за передумову такого договору введення системи міжнародної контролі.

Цю пропозицію Президента Москва негайно відкинула. У своїй постійній тактиці злочинця, що кричить „лови злодія", Москва таврує рішення Президента, як „започаткування атомових перегонів", і цілком промовчує свою вину в тому американському рішенні. Така постава Москви ще раз підтверджує правильність рішення — не дати большевикам випередити себе в продукуванні якнайкращої і наймодернішої зброї. Рішення президента Кеннеді було правильне. І від того рішення не можна поступитись, без уваги на те, як ті всі „невтральні", які не відважились затаврувати Москви за її минулорічні ядрові експерименти, кричатимуть тепер проти Америки.

Московський пленум

Пленум Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, що почався в понеділок, 5-го березня ц. р. в Москві, привертає увагу світової опінії з різного погляду, не так своєю офіційною програмою, як рядом проблем, що, правдоподібно, будуть обговорювані й вирішувані на черговому зборищі керівної совєтської верхівки.

Згідно з проголошеним порядком нарад цього пленуму, головною і єдиною справою, поставленою на розгляд 175 дійсних членів і 155 кандидатів у члени ЦК, що не мають права голосу, має бути „поліпшення керівництва сільським господарством", на яку то тему основну доповідь виголосив Нікіта Хрущов. Коли судити по роз'їздах і виступах Хрущова в останніх місяцях і по різних республіканських та обласних нарадах і обговоренню в пресі, сільськогосподарська ситуація в СССР буде справді таки головною темою нарад московського пленуму, але — не єдиною. Пожвавлена активність совєтської закордонної політики і широке листування Хрущова з головами західніх держав у справі відбуття поширеної „навершинної" зустрічі у зв'язку із справою роззброєння, відвідини лідера східньонімецьких комуністів Ульбрихта у Москві, які закінчилися 28-го лютого ц. р., доказують, що перший після 22-го з'їзду КПСС пленум обраного на тому з'їзді Центрального комітету буде займатися також справами роззброєння та Західнього Берліну. Без сумніву цей пленум займе становище й до чимраз гострішого конфлікту з Альбанією та комуністичним Китаєм. Рішення проводу китайської компартії відкласти до 19-го березня скликану на 4-го березня ц. р. до Пейпінґу конференцію провідників комуністичних партій азійських й африканських країн свідчить, що Мао і Чу Ен-лай вирішили зачекати на вислід кремлівських нарад і вже на підставі дебат та рішень московського пленуму визначати й формулювати своє дальше ставлення до веденої Хрущовим і його соратниками політики. З другого боку, скликання, а опісля відсунення на два тижні конференції в Пейпінґу доводить, що Мао і Чу Ен-лай намагаються шахувати цією конференцією кремлівських головачів і пускають їх наперед, щоб вони розкрили свої карти.

Всі ці проблеми, без сумніву, заторкнув Хрущов у своїй розлогій доповіді, виголошеній в перший день пленуму. Текст цієї промови буде опублікований, як це було з такими ж промовами на попередніх пленумах, щойно після закінчення пленуму, і то, напевно, з пропусками і корективами. Залишаться в таємниці для населення СССР та зовнішнього світу, правдоподібно, і всі конкретні рішення пленуму в справах зовнішньої політики: про них можна буде тільки здогадуватися на підставі інформацій, що просочаться до світової преси через стіни Кремля.

Існують деякі можливості, що розгорнуться наради цього пленуму у баталію між неосталінським і ліберальним напрямками всередині самої ж таки комуністичної партії Совєтського Союзу. Але — коли судити з нового, посиленого прикручування партійної і адміністраційної шруби у внутрішньому совєтському житті, зокрема в літературній і науковій ділянках, то великих шансів на перемогу ліберальні тенденції не мають. Застрягши у безвихідній господарській ситуації, зокрема в ділянці сільського господарства, заплутавшись у міжкомуністичний внутрішній конфлікт з Тіраною і Пейпінґом, в різні авантюри на міжнародному полі, Хрущов і його соратники будуть примушені й далі затискати шрубу, вертатися до сталінських методів у внутрішній і зовнішній політиці, щоб не дати себе перелицитувати Пейпінґові та його тіранським сателітам і щоб вдержатися за всяку ціну при владі. Це останнє й буде головним мотивом усіх дебат і рішень теперішнього московського пленуму.

Ярослав Курдидик

ДОПОМОГА ВОРОГОВІ

Коли розглядати критичне такі факти, як, наприклад, нещодавня заява державного секретаря Раска про те, що „ЗДА незручно підтримувати прагнення України бути самостійною, бо вона є історично складовою частиною Росії", як суґестії всяких „спеців" від совєтських справ, щоб президент Кеннеді погодився в засаді не тільки на телевізійний виступ і безпосередній обмін думок з Хрущовим, а й на поїздку до СССР — то годі знайти якесь належне зрозуміння всіх цих „поплутаних потягнень" американської політики останнього часу.

І коли цій своєрідній „м'якості" протиставити непербірливу в засобах большевицьку методу „прикручувати й посилювати наступ", то, направду, складається враження, що десь на овиді підготовляється на новий лад замаскована коекзистенція.

Тож нічого дивуватися, що не лише т. зв. „праві кола" у ЗДА, але й загал американського громадянства, головним чином його політичні провідники, починають непокоїтися фактами, що високим військовикам „притуплюється вістря" у протикомуністичній пропаґанді — забороняється говорити прилюдно про комунізм, як про основного ворога і загрозу для вільного світу, а тим часом якісь темні сили ведуть у частині американської преси пропаґанду за те, щоб взяти під серйозну розвагу запропоновану Хрущовим нову „вершинну конференцію" в справі роззброєння. А це ж ясне, як білий день, що Хрущову потрібна ця конференція тільки для того, щоб відтягнути, а там і спаралізувати американські атомові проби у повітрі, які мають бути проведені у приспішеному темпі і на таку велику скалю, як ніколи досі. В СССР переведено вже цілу чергу величезного розмаху експериментів, і тепер Хрущову потрібно загальмувати на деякий час ЗДА у їх дальшому вдосконаленні атомової зброї.

Але це, так би мовити, лише один бік медалі. На її другому боці діється таке, що про нього, коли читати, стає моторошно. Ось на днях появилися вістки про те, що деякі альянти ЗДА, у той час, коли Америка вдержує повне ембарґо на торгівлю з червоним Китаєм і притримується гострих обмежень в експорті до СССР — торгують на широку скалю з усіма країнами комуністичного бльоку. Перед у цьому ведуть Англія і Канада, мабуть, згідно з відомою засадою Лойд Джорджа — „торгувати можна навіть із людожерами".

І так, для прикладу, голова Експортово-Контрольного Комітету, конгресмен П. Кічен заявив, що коли він хотів вияснити, які американські фірми експортують через Англію, Канаду і Юґославію, а також безпосередньо до країн комуністичного бльоку продукти стратегічного значення, то секретар торгівлі, Годжес, відмовився виявити їх назви „з уваги на національну безпеку". На домагання кількох конгресменів вияснити, як Годжес розуміє цю „безпеку", він взагалі не дав ніякої відповіді.

Сенатор К. Кітінґ твердить, що заява президента Кеннеді про загальну заборону імпорту з Куби є „дуже ґалантною політичною заявою" без якогось глибшого значення, бо „наші західні альянти ведуть торгівлю дослівно з усім комуністичним бльоком". За його підрахунками, цей експорт обчислюється на $4.4 більйона річно. Сенатор Джевітс вважає, що уряд ЗДА повинен докласти належних зусиль, щоб створити об'єднану торговельну політику, яка взагалі виключала б експорт машин і ґуми, міді, нікелю, цини і т. д. до країн комуністичного бльоку, що скріплює їхню мілітарну силу.

Деякі конгресмени й сенатори домагаються гострішої контролі, щоб вияснити, куди йдуть американські фонди, що — як виразно застерігає закон — „можуть іти тільки на підтримку тих народів, які є рішуче поза впливами Москви". Тим часом, для прикладу, слідство виявило, що Гані, яка є може найбільш ворожо наставленою супроти ЗДА країною на цілому африканському континенті, призначено не тільки $40 мільйонів на будову греблі на ріці Вольта, але й ще деякі „дотації"... Те саме, хоч і в далеко меншій мірі, стосується до прокомуністичної країни Малі. В справі експорту до Юґославії та Індонезії, які з великим зиском перепродують куповані ніби для власних потреб деякі стратегічного значення сирівці до інших комуністичних країн — проведено окреме слідство.

Треба сподіватися, що всі ці „неясні справи" знайдуть нарешті належне вияснення, а особи, які шкодять інтересам вільного світу, будуть викриті і притягнені до відповідальности.

СПІРНІ НАВЧАЛЬНО-ВИХОВНІ ПРОБЛЕМИ

Зближається кінець шкільного року, і вчителі та адміністраційні чинники порушують різні проблеми, які мали б поліпшити справу шкільного виховання та навчання. В цій справі висловлюються різні погляди, які треба було б узгіднити, якщо задумана частинна реорганізація шкільництва має дійсно принести користь.

Мартин Меєр у своїй недавно опублікованій книжці п. н. „Школи" нарікає, що в Нюйоркському стейті занадто широко розбудована шкільна адміністрація. Він твердить, що цей стейт має шкільної адміністрації більше, як ціла Західня Европа. Те саме пише він і про шкільну адміністрацію міста Ню Йорку.

Американське Т-во Шкільних Адміністраторів відбуло недавно в Атлантік Сіті, Н. Дж., свою річну конвенцію, на якій обговорювано цілий ряд пекучих проблем шкільництва. Це Товариство охоплює 13 000 осіб, які в своїх руках тримають віжки шкільної праці в цій країні, і є окремим відділом при Крайовому Освітньому Товаристві, що існує від 1870-го року.

Конвенція одноголосно вирішила звернутися до федерального уряду з просьбою, щоб державна скарбниця щорічно видавала по $8 більйонів на допомогу школам. Це значить, федеральна допомога мала б становити по $200 на кожного учня, — половину всіх витрат на навчання одної дитини в школі. Представник уряду, секретар здоров'я, виховання і добродійности Абрагам Рібікофф, заявив, що це є „нереальна пропозиція", бо вона може пошкодити урядовим шкільним проєктам і розв'яже руки противникам федеральної допомоги школам у поборюванні пропозицій уряду.

На конвенції виявилось розходження між шкільними працівниками та урядом в справі побудови протирадіяційних сховищ при школах. Уряд признає федеральну допомогу на побудову цих сховищ при школах і публічних інституціях. В Нюйоркському стейті вже ухвалено асиґнувати $100 мільйонів на будову протирадіяційних сховищ, але половину коштів повинні покривати самі школи.

Шкільні адміністратори прийняли рішення, що школи зовсім не повинні турбуватися справою сховищ, що про це мають дбати урядові, стейтові або міські чинники. Ця справа, заявляють вони, не належить до навчально - виховних проблем, але вона може мати великий вплив на шкільну працю вже хоч би тому, що може захитати матеріяльну базу шкіл.

Шкільні адміністратори висловились проти того, щоб уряд допомагав школам у навчанні лише деяких предметів — природи, математики, фізики і чужих мов, вважаючи, що також у навчанні інших предметів школи мають діставати федеральну допомогу.

Представники Американського Т-ва Шкільної Адміністрації вважають за потрібне продовжити обов'язкове публічне навчання на два роки — до 14-ти років, замість дотеперішніх 12-ох, тобто, щоб кожний юнак і дівчина мусіли закінчити так званий джюньйор коледж. Проте, прихильники шкільної реформи не погоджуються на те, щоб початок академічного (університетського) навчання, це значить два роки коледжу, був приділений організаційно до публічного шкільництва, бо це обнизило б рівень академічного навчання.

Учасники конвенції висловилися проти переведення для різних цілей тих самих тестів у школах і поза школою. На їх думку, тести треба укладати так, щоб вони служили не тільки для призначення якоїсь нагороди, але й могли бути використані як спеціяльні таблиці.

У цій справі автор статті в „Ню Йорк Таймс", Фред М. Гечінґер, слушно заявляє, що шкільні адміністратори мусять погодитися на якісь ширші критерії в оцінюванні знань учнів зі становища крайового інтересу. Теперішні шкільні свідоцтва не мають значення, бо, вступаючи до вищих шкіл, учнівська молодь мусить переходити різні тести, і ніхто не дивиться на ті свідоцтва при прийнятті до коледжу чи при признанні стипендії.

Секретар виховання Рібікофф заявив, може й загостро, що шкільні адміністратори повинні самі записатися до школи, щоб пізнати цілі й методи сучасного навчання. Але з сказаного вище видко, що між шкільною адміністрацією і вчителями існує поважне розходження, яке треба зліквідувати для добра школи.

НОВІ НАЗВИ ВУЛИЦЬ У КИЄВІ

З випадково заблукалого примірника газети „Вечірній Київ" з 29-го листопада 1961-го року (цю газету тяжко дістати за кордоном) довідуємось, що київська міська рада перейменувала багато вулиць в різних районах столиці. Всіх районів Київ має сім: Дарницький, Жовтневий, Залізничий, Московський, Печерський, Подільський і Шевченківський.

Між новими назвами — багато російських, присвячених російським діячам компартії, науки, культури; деякі з них взагалі жадного відношення до Києва не мали. До російських назв вулиць відносяться: академіка Горбунова, Миколи Лебедєва, Кібальчича, академіка Баха, Ол. Полякова, вулиця Гамарника з поясненням: „видатний діяч компартії і радянської держави". Осиповського (рос. математик), а навіть злощасного римувальника Дем'яна Бєдного та „організатора червоного козацтва" — вулиця Віталія Примакова.

Є також вулиця „Червонокозацька", з таким поясненням: „на честь червоних козаків, які у 1918 р. визволили Куренівку від петлюрівських банд"...

Вулиця Карело - Фінська обернулася у „Карельську". Вулиця Степана Сагайдака названа на згадку про робітника Арсеналу, який „загинув у бою з білогвардійцями" в Києві. Вулиці Новогоспітальну і Сурикова об'єднали під назвою: Щорса. Колишній Новоніженський проспект назвали „Проспект Чубаря" з поясненням: „видатний діяч компартії і радянської держави". Вулиці і провулок з назвами „Сталінабадський" теж перейменовано.

Українських назв вулиць є лише кілька. Між ними — провулок Новий в селищі Осокорки названо вулицею Миколи Аркаса, з поясненням: „Український композитор, автор опери „Катерина" (отож замовчано, що М. Аркас — автор „Історії України" і національний діяч); Печерський бульвар названо Бульваром Лесі Українки; вул. Катеринівка дістала назву вулиці Максимовича (перший ректор Київського університету). А провулок Сталіногорський названо вулицею Миколи Гулака.

Низка інших вулиць одержали невтрально - технічні назви: Аерофлотська, Монтажників, Агротехніків та ін.

Відсоток українських назв в столиці України — аж надто промовистий...

В. Гальченко

ЗА СОВЄТСЬКОЮ ПРЕСОЮ

„ЧОРТ ЙОГО ЗНАЄ, ЩО ВОНО ТАКЕ!"

Первомайський район — один з найбільших степових районів Криму. Тут близько ста тисяч гектарів орної землі. Землі родючі. Але колгоспи — пише кореспондент „Радянської України" з 15-го лютого ц. р., — слабі, далеко відстають від сусідніх районів. Ще у квітні минулого року керівники Первомайського району „ходили в героях", але в передцень нового, 1962-го року підбили підсумки — і вийшли вони дуже сумними. М'яса випродукувано лише по 22 центнери на 10 гектарів угідь (у попередньому році було 26). Державний плян заготівлі м'яса виконано лише на 79%, плян продукції молока — на 88. Пересічний надій на корову зменшився майже на 200 кілограмів супроти попереднього року. Протягом року всі господарства виплекали лише четверту частину того, що було записане в зобов'язаннях. Так закінчився в районі минулий рік. На жаль, і тепер не видно змін, які б говорили про поліпшення роботи. Підсумки господарювання за січень також дуже невтішні. Багато недоліків і в підготові до весни...

Із звіту секретаря партійної організації радгоспу „Червоний Крим", — закінчує свою статтю кореспондент „Радянської України", — виходить, що керівники не дбають тут про побутові умови робітників. Занотовано факти грубого поводження адміністрації з робітниками. На молочній фармі всі доярки скаржаться, що керівники лають їх, брутально поводяться з ними, не звертають уваги на їхні просьби. Коли ми повідомили про ці й інші факти секретареві районового комітету партії, він тільки розвів руками і обурився: „Чорт його знає, що воно таке!"

„Телеглядач хоче бачити"

Під таким заголовком в „Радянській Культурі" з 18-го лютого ц. р. пише П. Полинський про програми київської телевізії. Зокрема, нарікає він на те, що „телеглядачам" не показують ніколи на екранах телевізорів сучасного села. „Ні, трапляється, що й показують, — застерігається автор статті. — От, наприклад, показували в одній програмі уславленого голову колгоспу Петра Кавуна. Але ж хіба це Кавун? Чому так неприродньо він поводиться? Ніби зв'язаний. Ніби грає не свою ролю. Так, грає, бо примусили грати. А він не вміє. От якби накрутили так, як воно є в житті. А то... Глибока ніч. Спить село. Кавун приїжджає додому, і хто його зустрічає? — Немовля! Так, немовля, лежить у ліжечку, не спить, нетерпляче чекає на батька. Світанок. Кавун вирушає на роботу. На вулицю, щоб його проводити, виходить вся родина — дружина, діти і навіть немовля на руках у матері. Всі по-святковому вбрані, урочисті. Ще б пак — така рідкісна подія — батько йде на роботу!.. А то ще показали збирання гороху. Кавун у новому святковому костюмі. Відчувається ніяковість. Село на телевізійному екрані... Село? Ні, ми його не бачимо. Нам його не показують..."

Обережно, слони!

Науковий працівник львівської державної картинної галерії, Олена Ріпко, пише в „Радянській Культурі" з 4-го лютого ц. р. про те, як вона пробувала купити у Львові для окраси свого мешкання якусь статуетку.

„Ось ми в центральному універмазі, — пише Олена Ріпко. — У відділі подарунків вгинаються полиці під виробами з чавуну. Вони стоять тут з того самого дня, як відкрито цю крамницю. Солідні, важкі, ціною в десятки карбованців. Але чомусь їх не купують. Усі горішні полиці відділу мистецьких виробів займають порцелянові слони з золотими іклами й головами, які хитаються. Вони войовни-

(Закінчення на стор. 4-тій)

С. Ю. Процюк

ТЕХНІЧНІ НАУКИ ТА СЬОГОЧАСНЕ СУСПІЛЬСТВО

(2)

Слова принца Единбурзького мають глибше, багато серйозніше значення. До них, до речі, подібна й резолюція Американської Асоціяції для Прогресу Наук, в якій сказано, що тільки докладно поінформоване громадянство є запорукою того, що наука служитиме людському щастю та добробутові. Покищо ж, відзначає ця резолюція, існує доволі небезпечне розходження і навіть непорозуміння між технічним прогресом, щастям і спокоєм людей. Тому надзвичайно потрібними є дві акції: акція інформування суспільства, і акція піддержки цілого суспільства для науки. Треба точно інформувати загал про те, що діється в наукових лябораторіях та дослідних установах, про програми та цілі цих установ, про ті винаходи та уліпшення, якими вчені задумують нас ущасливити в найближчих роках. У цій ділянці досягнено, треба сказати, доволі помітних успіхів, — парляменти таких країн, як Англія, Франція, Швайцарія, Швеція і ін., мають право встрявати в роботу науково-дослідних установ, жадати від їх керівників справоздань з діяльности. Та не тільки парляменти цих країн, але й інші громадські та професійні організації можуть впливати рішально на напрямну науково-дослідної роботи. І зміст журналів та бюлетенів цих організацій чи аналіза виступів їх відповідальних керівників показують, наскільки міцним є їх голос у вирішуванні і плянуванні найважливіших завдань науково-дослідної роботи. Вистачить згадати, що згадана Британська Асоціяція для Прогресу Наук, чи є. зв. Advisory Council on Scientific Policy, чи передусім Royal Society (свого роду Академія Наук) мають у Великій Британії куди більший голос у цих питаннях, як усі міністерства, які не теоретично, а практично залежать від публічної опінії.

Проте, не менш важливим є другий аспект зв'язку науки з суспільством, а саме — зрозуміння для науки та її підтримка широкими колами населення. Така співучасть суспільства в розвитку науки повинна бути щирою, спонтанною, ентузіястичною, а не вимушеною, подиктованою чи, як це, на жаль, часто спостерігаємо, спровокованою деякими виступами не так у площині чистої науки, як радше в площині політики. Байдужість суспільства, спорадичні, нереґулярні спалахи зацікавлення до проблеми, які до того ж не завжди заслуговують на нашу увагу, але штучно й незаслужено стали спектакулярними, не можуть бути сприятливим, стимулюючим фактором. Потреба постійної, щирої кооперації між населенням і вченими є вимогою часу, а тому цілком слушно нововибраний президент Британської Асоціяції для Прогресу Наук сер Вілфред ЛеҐрос-Кларк нагадав слова відомого філософа-економіста Джона Стюарта Мілла, які він сказав 125 років тому: „Немає на світі акуратнішого мірила поступу цивілізації, як ріст співпраці між ученими різних ділянок, співпраці між ученими та всіма іншими шарами населення, і врешті співпраці вчених та народів у міжнародних рямцях". З вимогою живої співпраці населення і науки виступають не лише державні дослідні установи, але й приватні промислові корпорації, про що недвозначно пише президент Імперської Хемічної Індустрії (Imperial Chemical Industries) у журналі "Endevour". До речі, ця співпраця має бути подиктована і мотивацією фінансового порядку. Треба усвідомити, що на науково-дослідну роботу асиґновано в ЗДА у 1959 р. 11 більйонів долярів, величезну суму, яка становить аж 2,75% всього національного прибутку. А от в редакційній статті журналу "Science" Діл Волфе повідомляє, що інвестиції капіталу на цю справу в 1960 р. становили вже 13 більйонів долярів. Цікаво, що коли ця сума в чотири з половиною рази більша за інвестиції у 1950 р., то вартість проведених досліджень зросла в цьому десятирічні лише в два рази. Іншими словами, за ці самі гроші ми не досягли в 1960 р. і половини тих результатів науково-дослідної роботи, які були досягнуті в 1950 р. Це значить, що ефективність досліджень помітно впала, і тому широкі кола суспільства повинні поцікавитись цим неґативним явищем та його причинами, бо може трапитись, що тенденція зниження ефективности дослідних робіт проґресуватиме, а досягнення техніки коштуватимуть державі надто дорого. Така тенденція, до речі, якраз є одним із наслідків незацікавлення чи недостатньо глибокого зацікавлення широких мас інвестиціями громадських грошей. Тож не дивно, що, наприклад, керівники промисловости говорять не лише про побажану співпрацю суспільства, але й про потребу зрозуміння цілей науково-дослідної роботи широкими масами населення, про піддержку цих мас, в першу черґу моральну.

Підсумування наших висновків дає таку картину: з одного боку ми маємо науково-дослідні установи державного й приватного секторів, які творять дещо ізольовані, замкнені в собі осередки творчої роботи, а з другого — маємо широкі маси населення, які дещо скептично, з деяким недовір'ям розглядають завдання і осяги технічних наук. Далі: з одного боку маємо блискучі досягнення в ділянці використання атомової енергії, в ділянці астронавтики і автоматизації, але з другого боку поліпшення соціяльного статусу людства, яке є начебто фінальним завданням цих досягнень, не зовсім пропорційне до цих досягнень. Існує помітна дисгармонія, інколи навіть розбіжність між цими досягненнями і станом задоволення, спокою та щастя людства, його морального і навіть фізичного здоров'я. Приходимо до висновку, що для того, щоб зменшити чи й навіть зовсім усунути цю дисгармонію, потрібно вузької співпраці між наукою та її центрами, з одного боку, і широкими кругами всього суспільства, з другого. Напрямні наукових досліджень мусять бути піддані осудові суспільства, не можуть бути закритими від нього, мусять мати апробату суспільства. Бувши всесторонньо і належно поінформованим, суспільство не відмовить цієї апробати, але й зі свого боку проявить доброзичливе зацікавлення науково-дослідною роботою, і, якщо вона є корисною та виразно спрямованою на благо та щастя людини, гарантує їй спонтанну піддержку.

(Кінець)

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ШЕВЧЕНКА! НАШИМИ ЩЕДРИМИ ПОЖЕРТВАМИ ЗБУДУЙМО У ВАШИНГТОНІ ПАМ'ЯТНИК ДОСТОЙНИЙ ВЕЛИКОГО КОБЗАРЯ, УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІЇ ТА СТОЛИЦІ АМЕРИКИ!

З ЧОГО ГОРДИЙ ХОР „КОБЗАР"

(До концертів у Філядельфії — 10-го березня і в Ню Йорку — 8-го квітня)

Філядельфійський мішаний Хор „Кобзар" гордиться своїми членами, з яких більшість, вірні йому від самого початку існування. Вони гі інші, прибулі на протязі літ, з повною посвятою часу, енергії, а навіть грошових витрат, що вівтірка приходять на проби і не звертають уваги на різнородні несприятливі умовини.

Гордиться Хор „Кобзар" фактом, що він хоч численністю (65-70 осіб) з іншими українськими хорами не є „кольосом", то його якість, зіспівання окремих голосових груп — заслуговує на увагу. Додаймо йому (Хорові) ще симпатичну і все ввічливо усміхнену піяністку, яка вчить в ам. Муз. Консерваторії — Роксоляну (Росю) Гарасимович, котра завдяки своєму музичному талантові й наполегливій праці, не лиш дає собі раду, а то „розторощує" трудні твори світочів сучасної музики, в тому складні композиції свого дириґента.

Гордиться хор фактом, що майже кожний твір з свого багатого репертуару, надбаного на протязі восьми років, — коли треба, — він може повторити для несподіваного виступу, буквально за одну — дві проби.

Та особливою гордістю „Кобзаря" — це його репертуар інакший від других українських хорів. Сталося це маркантним від приходу мистецького керівника д-ра А. Рудницького, який не жалів праці, вивчаючи леґії, а згодом щораз трудніші композиції великого репертуару. Зникли також пісеньки „плачі", заступлені радісним матеріялом — повним вервн, гумору й життєвої наснаги.

На протязі своєї праці Хор „Кобзар" виконував трудні оригінальні твори українських і чужих композиторів. Слід згадати дві найбільші кантати Лисенка: „Радуйся ниво", „Бють пороги", його ж хори з „Утоплена", з опери „Тарас Бульба", „Туман хвилями лягає", Людкевича „Кавказ", Вахнянина - Рудницького: „Поклін борцям", і т. д.

Народний пісенний репертуар також не був занедбаний, а головне місце зайняли: Лисенка — „Веснянки", Ніщинського — „Вечерниці" та немалий репертуар Стрілецьких пісень награний на платівках.

З чужого репертуару Хор виконував твори більшого жанру як: Інтродукцію до 4-ої дії опери „Кармен", фінал 2-ої дії з оп. „Аїда", великий хор дзвонів з оп. „Паяци", сцена вальса з опери „Фавст", марш з оп. Тангойзер, а з ораторій „Месія" Генделя.

Особливе місце в репертуарі „Кобзаря" займають хори з ділянки церковної музики Вортнянського, які в обробці А. Рудницького виконувано в супроводі струнної чи симфонічної оркестри.

Одначе, серед усього репертуару хору „Кобзар" на почетне місце висуваються великі твори його мистецького керівника д-ра А. Рудницького. Йому то, як сучасному передовому композиторові й дириґентові, хор „Кобзар" завдячує свій буйний розвиток.

Із сцени лунають нові й вперше виконані великі його твори як: Симфонічна поема „На світанку", „Мойсей" (з Прологу Ів. Франка), Фраґмент з оп. „Довбуш" — „В'ється, б'ється, „Кантата на 22 Січня".

Та немов синтезою хорової творчости А. Рудницького є його музичне оформлення великої поеми Тараса Шевченка, „Посланіє" (До живих, мертвих і не народжених"). Ця велика 40-хвилинна симфонічна кантата в 4-ох частинах, це безперечно один з найважливіших творів сучасної української, хорової музики.

На протязі довгих місяців вивчання „Посланія" — Хор „Кобзар" чимраз краще й ближче зрозумів задум композитора, глибину його музичних думок, експресії, суму й драматичної напруги.

У свойому черговому концерті, 10-го березня у Філядельфії, і 8-го квітня в Ню Йорку, якого програма присвячена нашому Генієві Тарасові Шевченкові як закінчення його ювілейного року, кожна точка хорових продукцій буде виконана вперше. Для підчеркнення свіжого й оригінального репертуару хору його зовнішній вигляд буде також змінений. Наші дбайливі пані придбали нові сукні, запроєктовані нашою молодою артисткою в ділянці моди п. Софійкою Лада.

В програмі будуть виконані твори сучасних українських композиторів: (до слів Т. Шевченка), Мейтуса, Ревуцького, Лятошинського й А. Рудницького „Посланіє", що займе другу половину програми концерту. У виконанні твору беруть участь солісти: Мурована, Василенко — сопрани, Лев Рейнарович — оперний співак баритон, Доріян Рудницький — челіст.

„Кобзар" свідомий цього, що виконання вперше цього великого твору в ювілейному Році — Великому Кобзареві, буде небуденною, рідкою подією, що яркими буквами запишеться в історії розвитку української музики.

Віж

● У Південному В'єтнамі зупинено на деякий час всі лети задля генеральної перевірки ступня льояльности летунів до леґального уряду. Бомбардування президентського палацу в Сайґоні двома лейтенантами летунства було трагічною несподіванкою для керівництва збройних сил. Після перевірки през. Нґо Дінг Дієм прослав-ляв летунство.

ПОВІДОМЛЕННЯ

ОРГАНІЗАЦІЙ ВИЗВОЛЬНОГО ФРОНТУ У СПРАВІ ВІДЗНАЧЕННЯ 20-РІЧЧЯ УПА

Визвольна боротьба українського народу проти ворожих імперіялістів і колоніялістів затяжна і освячена кров'ю многих поколінь.

Двадцять літ тому в обороні найвищого ідеалу нації — державної незалежности, найкращі сини і дочки українського народу станули в ряди Української Повстанської Армії до безпосередньої боротьби проти брутального німецько - гітлерівського наїзника, на одному фронті, і проти історичного московсько - большевицького ворога, найбільшого і найжорстокішого поневолювача многих націй, на другому фронті. В боротьбі за велику справу, за Українську Самостійну Соборну Державу українська нація віддала в жертву життя і кров цвіту останніх поколінь.

Доціняючи великі починн і значення визвольної боротьби, Головної Управи Організацій Українського Визвольного Фронту на спільній нараді 16-го лютого 1962 року в Ню Йорку рішили відзначити в цьому році Двадцятиліття Української Повстанської Армії.

Для підготовки і переведення святкувань вибрано окремий Комітет, в склад якого увійшли представники всіх Визвольного Фронту.

Українське громадянство і управи українських організацій проситься творити місцеві Комітети для торжественного звеличення легендарної Української Повстанської Армії.

Крім льокальних святкувань, на Оселі СУМА в Елленвіл, Н. Й., заплянувано відзначити цей Ювілей в днях 14—15 липня маніфестаційним здвигом і посвяченням пам'ятника героям-борцям за волю України.

М. Грицков'ян,
голова Т-ва б. Вояків УПА ім. ген. хор. Т. Чупринки.

М. Фурда,
голова Спілки Української Молоді Америки.

В. Будяк,
голова Т-ва Української Студіюючої Молоді ім. М. Міхновського.

Мґр. Е. Лозинський,
голова Організації Оборони Чотирьох Свобід України.

Інж. А. Гончарів,
Український Союз Політичних В'язнів.

Ред. І. Білинський,
Американські Приятелі АБН, Українське Представництво.

Українська хроніка

● Замітку про виставку акварель і рисунків Якова Гніздовського, що відбувається тепер у Ню Йорку, разом з репродукцією його акварелі „Вітер у вербі" надрукував відомий американський часопис „Крісчієн Сайєнс Монітор" у Бостоні з дня 24. лютого ц. р. Виставка Гніздовського, що відбувається в Галерії Гаррі Солітер при 42 Іст 57-ій вул., продовжена до 10-го березня ц. р., і відкрита кожного дня від год. 11-ої до 5.30 вечора.

● Українська Вільна Академія Наук у ЗДА і Наукове Ім. Шевченка в Америці влаштовують урочисту Шевченківську Конференцію з доповідями Юрія Лавріненка: „Кобзар Шевченка в духовій історії століття" та Григора Лужницького: „Жива сила Шевченкового слова". Конференція відбудеться в суботу 10-го березня 1962 року о 6-ій год. веч. в будинку Академії: 206 Вест 100 вул. Ню Йорк.

Управа УВАН у ЗДА
Управа НТШ в Америці

В Клівленді відбулися Окружні Союзові Збори

(Закінчення зі стор. 1-ої)

який виголосив доповідь про діяльність головної канцелярії та усього Союзу і дав оцінку участи клівлендської Округи в загальній праці УНСоюзу. Доповідач підмітив великий організаційний успіх УНСоюзу, який в минулому році здобув круглo 5,000 нових членів, та перейшов границі 80,000 і 81,000 членів. Два перші місяці цього року є також дуже успішні. Якщо і дальші місяці будуть такими самими, то УНСоюз до конвенції ще повинен досягнути числа повних 82,000 членів. В доповіді Я. Падоха підмічено підвишку уділювання дивіденд членам на виплачені грамоти і плян ввести нові часові („терм") забезпеченеві грамоти. Огляд національної роботи УНСоюзу, а зокрема Енциклопедія Українознавства англійською мовою, якої друк вже розпочався, доповнював оцінку успіхів УНСоюзу в минулому часі. Гол. секретар дав перегляд організаційної праці клівлендської Округи, яка в минулому році здобула п'яте місце в змаганні з трьома десятками інших союзових округ. Інформації про підготову конвенції та заходи зробити її не тільки корисною, але теж приємною, та вказівки щодо конвенційної організаційної кампанії, яка ведеться під двома гаслами: „2,000 нових членів", та „25 членів від кожного для 25-ої конвенції", закінчили доповідь головного секретаря, після якої відбулася широка дискусія, в якій брали участь майже всі приявні. На запити відповідав гол. секретар Я. Падох та головний радний Д. Шмагала. І щодо кількости приявних на зборах, і щодо речевости нарад ці збори клівлендської Округи слід зарахувати до найбільш успішних.

● Варшавська „Трибуна Люду" принесла вістку, що на Горішньому Шлезьку відбулось велике віче вуглекопів, де був приявний „сам" Владислав Гомулка та що в його приявності робітники критикували теперішні господарські відносини в Польщі, зокрема у вугільному басейні Гор. Шлезька.

ГОЛОВНА УПРАВА
ОБ'ЄДНАННЯ був. ВОЯКІВ УКРАЇНЦІВ
в АМЕРИЦІ
повідомляє, що
в неділю, 4-го березня ц. р. у Кліфтоні, Н. Дж., на 77-му році життя

помер
д-р НИКИФОР ГІРНЯК
кол. отаман УСС,
почесний член Об'єднання б. Вояків Українців в Америці.

Закликаємо всіх кол. Українських Вояків віддати останню послугу Покійному.

ГОЛОВНА УПРАВА ОбВУА

Членам ОбВУА і всім кол. Воякам Українського Війська подаємо сумну вістку, що дня 4-го березня 1962 року відійшов до Великого Звіту

д-р НИКИФОР ГІРНЯК

був. Отаман Українських Січових Стрільців, учасник Визвольної Боротьби України, основоположник і почесний член ОбВУА, був. перший голова нюйоркського Відділу ОбВУА.

Членів ОбВУА закликаємо взяти участь у Панахидах і Похоронах.

Осиротілій Родині та Братству УСС передаємо щирі вислови співчуття.

УПРАВА ОбВУА — Відділ НЮ ЙОРК

І. КУРІНЬ УПС ІМ. СТЕПАНА ТИСОВСЬКОГО
у безмірному жалю повідомляє, що в неділю 4-го березня 1962 відійшов на Вічну Ватру наш Побратим

д-р НИКИФОР ГІРНЯК

пл. сен. керівництва, наділений золотою відзнакою „Вічного Вогню", Отаман Українських Січових Стрільців, видатний педагог і виховник української молоді.

Вічная Йому Пам'ять!

КУРІННА СТАРШИНА.

РАДА ДИРЕКТОРІВ В-ВА „ЧЕРВОНА КАЛИНА"
повідомляє з жалем,
що в неділю, 4-го березня 1962 року
помер

д-р НИКИФОР ГІРНЯК

кол. голова Ради Директорів В-ва „Червона Калина".
Родині Покійного висловлюємо наше співчуття, а замість квітів на могилу складаємо 25.00 долярів на Суспільну Службу Комбатантів.

РАДА ДИРЕКТОРІВ В-ВА „ЧЕРВОНА КАЛИНА"

З глибоким смутком повідомляю, що дня 26-го лютого 1962 р., в год. 6:00 ранку померла у Дітройті, Миш., моя Найдорожча
ДРУЖИНА

Татяна ГРИНЬКІВ
з дому НОВОСАД

Покійна народилася в Україні, в містечку Вишновець, Крем'янецького повіту, на Волині. Від 1930 року працювала вчителькою у волинських селах.

Похоронні відправи відбулися в українській православній катедральній церкві Св. Покрови в Дітройті, Миш. Тіло Покійної спочиває на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:
ЕПІФАНІЙ — муж
ВОЛОДИМИР — брат в Польщі
близькі Друзі і Приятелі Покійної

СТАРШИНА ПЛАСТОВОЇ СТАНИЦІ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж.
повідомляє у глибокому смутку
всіх Пластунів й Українське Громадянство, що
в неділю, дня 4-го березня 1962 року відійшов у Вічність

ПЛАСТУН — КЕРІВНИЦТВА
Професор НИКИФОР ГІРНЯК
Отаман Українських Січових Стрільців.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ В ЕКЗИЛІ
висловлює свій глибокий смуток у зв'язку зі смертю заслуженого нашого ПИСЬМЕННИКА

ФЕДОРА ДУДКА

і засвідчує
своє щире співчуття Родині Покійного Письменника.
Хай буде Вічна Пам'ять Письменникові-Патріотові, активному учасникові Української Національно-Визвольної Революції, невтомному Діячеві української літератури на еміґрації.

ПРЕЗИДІЯ ОБ'ЄДНАННЯ
УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ „СЛОВО"

„ДА БУДЕ ВОЛЯ ТВОЯ..."

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ НЕНАДІЙНОЇ СМЕРТИ
мого Найдорожчого
МУЖА

сл. п. ппслн. інж. РОМАНА ДОЛИНСЬКОГО

буде відправлена
ПАНАХИДА
ЗА СПОКІЙ ЙОГО БЛАГОРОДНОЇ ДУШІ
в церкві св. ЮРА — при 7-ій вулиці в НЮ ЙОРКУ
в год. 8:00 вечора
в СЕРЕДУ, дня 14-го БЕРЕЗНЯ 1962 року.

Родину, Друзів по зброї, та Знайомих до участи в Панахиді і про молитви просить

ТЕТЯНА ДОЛИНСЬКА

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Дорогого й Незабутнього
ШВАГРА й СТРИЯКА

бл. п. д-ра Ярослава МЕЛЬНИКА

буде відслужена
ПОМИНАЛЬНА СЛУЖБА БОЖА
З ПАРАСТАСОМ І ПАНАХИДОЮ
у СУБОТУ, дня 10-го БЕРЕЗНЯ ц. р.
в год. 9:00 ранку,
в українській католицькій церкві св. Йосафата
у ПАРМІ, Огайо,

братова — МАРІЯ МЕЛЬНИК
братаниці — СОФІЯ з мужем і дітьми
та похресниця — ОЛЕНКА

„ЧОРТ ЙОГО ЗНАЄ, ЩО ВОНО ТАКЕ!"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

що виступають назустріч покупцям.

— Ці статуетки ми одержали вже давно, але ще не продали жадної, — скаржиться продавчиня. — Тільки порохи витирай.

І ще про вироби наших українських керамічних заводів, — продовжує О. Рінко. — Очі розбігаються: порцелянові лихварі, товсті кулясті діти в шубах із зав'язаними хусткою обличчями, вершники, дівчатка. Ось заломила руки співачка у чорно - зеленій суконці. Вона ніби благає — її ціну 6 карбованців обнизити настільки, щоб хтось наважився її придбати. Який „ремісник", у найгіршому, значенні цього слова міг випродукувати ці „твори"?

А я мала велику надію на кераміку, знаючи, що вона відома далеко поза межами Львова, — закінчує свій сумний репортаж Олена Рінко.

Книга на скарги

Книга на скарги має лежати на спеціяльному столику або висіти на кілочку в кожній совєтській крамниці, і для працівників торгівлі це є дуже неприємна річ. Тому дехто з них пропонує зліквідувати її. Але „громадськість" іншої думки. Також для поліційних органів ця книга — неоціненне джерело інформацій. Кореспондент „Радянської України" з 17-го лютого пише, що на підставі інформацій, одержаних з цих книг, покарано різного виміру карами кожного четвертого продавця на Печерську в Києві. В цих книгах скаржаться кияни на відсутність у крамницях обгорткового паперу, на обміріювання їх нечесними продавцями, на обважування та обраховування, — на все, крім, звичайно, браку найконечніших товарів. От, для прикладу, пише кореспондент „Радянської України", — в крамниці ч. 972 продавали рідкісні, в Києві овочі — помаранчі. — Директор Єфремов набрав їх собі без ніякої ваги повну торбу. Це викликало обурення покупців, і кілька з них написали скаргу. Єфремов прочитав ту скаргу і дописав під нею: „Покупці були в нетверезому стані"". В кафетерії на площі ім. Калініна відвідувачі поскаржилися на низьку якість страв. Їм відповіли: „Можете самі готувати собі їжу вдома". В овочевій крамниці громадянка Марія Іващенко попросила зважити 100 грамів моркви. Продавчиня, щоб не марудитися з дрібницями, зважила 400 грамів. Коли ж Іващенко сказала, що вона просить не 400 грамів, а 100, продавчиня розлютувалась: „Не берете того, що даю — не дістанете нічого!" І не дала нічого. В багатьох крамницях так званим громадським контролерам відмовили показати книгу на скарги. А в крамниці ч. 174 показали тільки після втручання міліціонера.

Звідки ж таке ставлення до скарг трудящих, до скаржників? Чи існує взагалі контроля над крамницями? — питає незнати кого кореспондент „Радянської України".

Доки стоятимуть автобуси?

Таке питання ставлять мешканці Чернігова редакції „Радянська Україна" з 18-го лютого ц. р. У листопаді минулого року, — пишуть вони в своєму листі, — надійшло до нас 6 нових автобусів. Та радість у зв'язку з цим швидко змінив смуток. Машини простояли цілий місяць, як на виставці: виявилося, що в місті немає бензини. Після того з Києва „підкинули" дещо бензини, але вистачило її лише на два тижні. І знову автобуси стоять „на виставці" Немає в Чернігові й оливи. Внаслідок наполегливих вимог Міністерство автомобільного транспорту роздобуло в Ленінграді для Чернігова 20-тонну цистерну оливи. І тепер із Закарпатської, Станиславівської, Одеської областей висилають автомашини до Чернігова, що б позичити 200-300 кілограмів мастила.

Українська діточа бібліотека в Судбурах

24 січня 1962 р. в місті Судбури, провінції Онтеріо в Канаді, довершено акту, який в умовах нашого життя доводиться вважати історичним: в місцевій публічній бібліотеці відкрито врочисто, як окремий відділ, українську дитячу бібліотеку. Відкриття провела від імени Управи міста контролер пані Грейс Гартмен у присутності голови „Лайбрери Боард" п. Клyренса Сінклера та голови місцевого Відділу Комітету Українців Канади о. Теодора Прийми і голови Об'єднання Працівників Дитячої Літератури, редактора „Веселки" Б. Гошовського. Під час відкриття і всієї програми були присутні мейор міста п. Макс Сільвермен, управителька бібліотеки пані Ізабел Мак Лен, а українську громаду репрезентували, крім о. Прийми о. парох Є. Бобовник, професор місцевого університету п. Ярослав Розумний, голови і представники місцевих товариств — УНО, ОУК, СУМ і інших, а велику залю - авдиторію заповнили вщерть українські діти.

Керма всієї програми відкриття спочивала в руках пані Марії Стефури, що за її ініціятивою зорганізувався в Судбурах гурт молодих паньматерів — приятелів української дитячої книжки.

І власне, як перший вияв праці цього гурта матерів українок було зорганізування і відкриття української дитячої бібліотеки як відділу міської публічної бібліотеки. Це, чи не єдиний такий відділ на всьому північному американському континенті, бо досі ми старалися творити українські відділи для дорослих, звичайно при університетських бібліотеках, себто починали від склепіння чи даху, а наче забували, що кожна будова мусить мати свої міцні основи — свій фундамент, інакше вона не встоїться.

Судбурські матері українки, батьки і загал громадянства та самі українські діти прийняли відкриття своєї дитячої бібліотеки з правдивим захопленням і гордістю. Вже першого дня — після відкриття діти визичили майже всі книжки, а особливу їх увагу притягали солідні річники дитячого журналу „Веселка" в розкішному переплеті з золотими написами. Поодинокі числа „Веселки" приманювали око своєю веселковою грою кольорів теж у вітрині при вході до бібліотеки. Управителька бібліотеки, пані Мек Лен, познайомившись з „Веселкою" та її редактором, висловилася з признанням про вигляд і оформлення цього нашого дитячого журналу.

На відкритті були теж репортери місцевої англомовної преси і всі англомовні часописи принесли відтак статті про відкриття українського відділу бібліотеки — про „книжки для українських дітей у публічній бібліотеці — дар матерів українського походження". Були і фота з відкриття.

Увечері того ж дня відбулися в домі архітекта п. Івана Стефури сходини „Приятелів української дитячої книжки" з нарадою про дальші шляхи праці з ширшим словом ред. Б. Гошовського про завдання ОПДЛ і про „Веселку" та конечність дати її в руки дослівно кожної української дитини.

Ініціяторка створення гуртка „Приятелів української дитячої книжки" і частина пань — це уродженки Канади, частина — з нової іміграції. Їхня спільна девіза: основа і майбутнє українського життя в вільній Канаді і взагалі в усій Америці — це не що інше, а наші діти, а основа їхнього національно - релігійного виховання, — це не що інше, а рідна мова і рідна дитяча література. Без рідної мови і рідної дитячої книжки немислиме справжнє повноцінне українське національно - релігійне виховання і власне тут основне поле виховного труду матері українки і основне поле діяльности українських жіночих організацій.

В ім'я цієї девізи — матері українки в Судбурах — „Приятелі української дитячої книжки" намітили і розгортають плян своєї праці не тільки для розбудження й поглиблення серед місцевих батьків - матерів культу рідної мови і рідної книжки, але і для якнайповнішого розвитку нашої дитячої літератури при цій болючій свідомості, що ситуація в ділянці видань книжки стає в нас дедалі і поширення рідної дитячої тривожнішою і легковажність цього стану загрожує поважними негативними наслідками для всієї нашої національно - релігійної виховної справи.

Ініціятива і праця молодих матерів українок „Приятелів дитячої книжки" в Судбурах — це великий і незвичайно цінний приклад. І приклад цей матиме своє дійсно істоде він свій швидкий і поважричне значення, якщо знайний відгук серед усього загалу нашої еміграційної спільноти, зокрема серед нашого жіноцтва і всіх його організацій.

Б. Д.

Зі спорту

СПОРТ У ДІТРОЙТІ

ГАКІВКА: Вже від кількох років, українсько гаківкова дружина УСТ „Черник" в Дітройті бере участь за мистецтво у різних лігах. В останньому зимовому сезоні наші молоді гаківкарі змагалися в „Фарвелл Джувінайл Гакі Ліг" і закінчили його досить успішно. Треба підкреслити велику посвяту наших молодих гаківкарів, що нераз мусіли грати вчасно рано (7 год.) або й пізно вечорами та мимо своїх щоденних зайнять знаходили час і енергію для цього нелегкого роду спорту.

Останні вислідн змагань:

Черник — Варсов	1:0 (воковер)
Черник — Арґонавтс	2:1
Баронс — Черник	2:1

По останніх змаганнях наша дружина зайняла друге місце в табелі гор; виграних змагань — 11, програних — 5, внічию 1. Відношення воріт: 44:19. — Ворота забили: Головка 11, Мек Аллістер 9, Посмітюх 7, Кошів 5, Колеса 4, Ричардсон 3, Такер 2.

Стан табелі ігор:	Точки
1. Баронс	24
2. Черник	21
3. Арґонавтс	16
4. Варсов	1

В дружині УСТ Черник виступали такі змагуни: Я. Кошів, менаджер, М. Головка, капітан, Б. Посмітюх, заступ. капітана, Я. Середюк, воротар, Р. Байко, Р. Качмар, Я. Лісовський, Б. Колеса, Л. Козловський, Мек Аллістер, Ф. Такер, В. Такер, Н. Ричардсон.

ШАХИ: Шахова Ланка УСТ „Черник" проявляє від минулого року жваву діяльність. В міс. жовтень — листопад 1961 перепроваджено внутрішній шаховий турнір, при участі 6-ти шахістів, з вислідом:

Ім'я і прізвище	Точки добуті	Точки втрачені
Володимир Площанський	8.5	1.5
Д-р Омелян Лебедович	7.5	2.5
Інж. Атанас Ген	6	4

Дальші місця, дінж. Богдан Коссак 4 т., д-р Михайло Цап 3½, Лев Мазяк ½ т.

Є в пляні відбути Товариський Вечір Шахістів, на якому буде вручена нагорода - трофей, першунові турніру.

Міжклюбові Змагання:

Шахова Ланка УСТ Черник — Овк ПГарк Чесс Клаб 8:3.

Це перші змагання від кількох років; відбулися в неділю 11. лютого 1962 — в приміщенні прив. п. Берґмана, при вул. Шеєн.

Вислідн поодиноких партій:

В. Площанський - Шехтер	0:1
С. Антоняк - місс Келлер	1:0
А. Ген - Будай	1:0
Р. Лазарчук - Воллес	1:0
Б. Коссак - Зальц	0:1
М. Цап - Андерсон	1:0
Н. Дідошак - Швайнберґ	0:1
Л. Мазяк - Вайненгер	1:0

Відплатні змагання з цим же жидівським клюбом відбудуться в половині м. березня 1962 р.

Шахова Ланка УСТ Черник працює під проводом інж. Я. Зубаля.

Дошкульно дасться відчувати брак власної домівки Т-ва. Одначе Дім Т-ва на викінченні і вже по кількох тижнях буде можна розвинути більшу активність у власній хаті.

Я. Зубаль

ОГОЛОШЕННЯ ВІДДІЛІВ Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го БЕРЕЗНЯ 1962:

НЮАРК, Н. Дж. — Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 371, в Січовій залі, при 508 — 18th Ave. Рівночасно повідомляється, що на минулих місячних Зборах обрано делегатів на Конвенцію УНСоюзу а саме: Ю. Баранюк і П. Заболоцький, а заступників делегатів: Т. Васюк і В. Сміщкевич. — Ю. Баранюк, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. — Звичайні Місячні Збори Т-ва „Запорозька Січ", Відд. 155, в годині 7:00 веч., в УНДомі, при 780 State St. Запрошується на Збори всіх членів з огляду на справу, зв'язану з 55-літньою річницею існування Відділу. — Управа.

Короткі вістки

● Комісія Атомової Енерґії повідомила, що діє на Південному бігуні перша атомова електрівня, яка зможе продукувати 1,500 кіловат години електричного струму для Американської бази в Антарктиці.

● Сторож в будинку Палати Репрезентантів Вілліям М. Міллер стверджує, що вітати астронавта Гленна в Конгресі з'явилися аж 97 голов закордонних амбасад на всіх 102, що було рекордом, бо звичайно на вітання голов держав прибувають пересічно від 85 до 90 дипломатів. Міллер стоїть при дверях і зголошує спікерові, хто надходить до Палати Репрезентантів, наприклад: Пане спікер, полковник морської піхоти Джан Г. Гленн!

Поляки стежать пильно за розвитком подій в Совєтах

Варшава. — Закордонні обсерватори в Польщі звертають увагу на тісну залежність дальших відносин у Польщі від розвитку подій в Совєтському Союзі. Цим вони пояснюють особливе зацікавлення польських комуністів теперішніми нарадами Центрального Комітету Компартії СССР, на якому напевне розглядатимуть такі питання, як „ідеологічна дискусія", що в практиці виявилась у напруженні відносин між Москвою і Пейпінґом. У Польщі у ще сильнішій мірі, як в Совєтах, існують „ліберальна" й „ортодоксійна" групи, звані інколи ревізіоністичною і сталінською, при чому репрезентантом польських псевдолібералів в комуністичному уряді є кол. соціял - демократ прем'єр Юзеф Циранкевіч, а представниками сталіністів є ген. Казімєрж Віташевський і Ришард Стшелецький — обидва високі фігури в теперішньому режимі. Владислав Гомулка старається за вдержання між ними рівноваги і відсунув від впливів найбільш яскравих діячів з-посеред „ревізіоністів" і „сталіністів" в 1959 році, але тиха ривалізація між тими групами продовжується. Котра з тих течій переможе серед російських большевиків — це й матиме вплив на політичну атмосферу в Польщі.

ТАРЗАН, ч. 4,800. Горила!

Лейвер лагідно заговорив до короля джунглів. — Вибачте, будь ласка, моїй жінці... Джюн є трохи подене рвована...

— І чому б ні? — відрізала жінка. — З його то причини ми у глупому становищі в цій пустелі...

— З його причини наш білий мисливий був пошматований горилою!